सुप्रलातम् सुरेश प्रा. सह 079-23226251 હાઇક

સલામી સવારની..

અંગત આક્ષેપે પ્રચાર, સ્તર જાય છે નીચું! रह्यो न वाणीमां विवेड, स्तर न्नय छे नीयुं! રહ્યું નથી પદ-ગૌરવ, સ્તર જાય છે નીચું! राष्ट्र-इक्षाना नेतृत्वनुं स्तर त्राय छे नीयुं!

સત્તા બંધાણી! ગલ્લો છોડતા નથી -યા વાળા ભઈ! (वटावे गरीजी)

બંધાયા લગ્ને -हिग्विषयनी जुल -બોલતી બંધ?! (पडी धूंसरी)

ચિંતન

પ્રલચે ભિશ્ન મર્ચાદા ભવન્તિ કિલ સાગરાઃ ! સાગરા ભેદ મિચ્છન્તિ પ્રલચે અપિ ન સાધવઃ ॥

સમુદ્ર-સુનામી જેવા પ્રલય સમયે પોતાની મર્યાદાઓનું ઉલ્લંઘન કરી-કિનારા-હદ ઓળંગી-વિનાશ વેરે છે પરંતુ સજ્જન વ્યક્તિ તો આપત્તિ અને કષ્ટમય સમયમાં પણ પોતાના સદ્-સ્વભાવ અને ચારિત્ર્યની મર્યાદામાં જ રહે છે અને એ રીતે પોતાની 'સજ્જનતા' સિદ્ધ કરે છે.

ગમે તેવો ખરાબ સમય-વિકટ સંજોગો ઉભા થાય ત્યારે પણ 'સજ્જન' વ્યક્તિ પોતાના 'સિદ્ધાંત', 'સ્વભાવ', 'ધેર્ય' માં બાંધછોડ કરતા નથી.

સજ્જન વ્યક્તિ માટે પોતાનું 'ચારિત્ર્ય' જ મહત્ત્વનું છે સમાજમાં આવા લોકો જ વિશ્વસનીય હોય છે અને તેને કારણે - તેમને ભરોસે આ સમાજના 'વ્યવહારો' સરળ રીતે ચાલે છે. આવી વ્યક્તિઓ કોઈ પણ સંજોગોમાં પોતાની સજ્જનતા સાથે સમજૂતિ કરતા નથી.

સુવિચાર

- વાત સાચી કયાં ખબર છે કોઈને, જીંદગી જીવી રહ્યો માનવી અટકળે... આ જગતથી મોહ તો છૂટે નહીં, માનવી મૃત્યુ પછી પાછો વળે - **મેદાબિંદુ**
- દુઃખે તમને 'માંજ્યા' કે મલિન કર્યા એટલું જ વિચારવાની તમારામાં આવડત હોય તો તમારા જેવો બીજો ભોટ કોણ?? - એસ. ભટ્ટાચાર્ચ
- આજના માણસની નજર 'ઉત્તર દિશાના ધ્રુવ' તરફ નહીં પણ
- 'ઉતરતી કક્ષાના ધ્રુવ' પર રહે છે, એટલે એ દુઃખી થાય છે *માનસસૂત્ર* મહાપુરુષ હંમેશા સદાચારનો વિચાર કરે છે અને તુચ્છ વ્યક્તિ પોતાના સુખનો,
- મહાપુરુષ શાસ્ત્રજ્ઞાનનો વિચાર કરે છે અને શુદ્ર અંગત લાભનો વિચાર કરે છે **અખંડ આનંદ**
- વિચાર સર્જન તરફ અને સંહાર તરફ દોરી જાય… વિચાર દેવત્વ પણ જન્માવે અને દાનવત્વ પણ… વિચાર ને એટલે માણસના વ્યક્તિત્વની પારાશીશી માનવામાં આવી છે - ડો. જીતેન્દ્ર અઢિયા (સંકલન : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

આજકાલ નેતાઓની આસપાસ તેમના કાર્યકરો અને અધિકારીઓ બધી જ ખોટી-સાચી વાતમાં 'હા-જી-હા' કરી નેતાની 'ઈમેજ'ને નુકશાન કરે છે અને 'ખોટા નિર્ણયો' લેવડાવે છે ખરેખર તો તેમના હિતેચ્છુઓ હોય તો 'નેતા'ને સાચી વાત અને સાચી સલાહ આપવી જોઈએ.

રાજાના પ્રધાનો અને અધિકારીઓ વિના વિચારે રાજાના ખૂબ વખાણ કરતા હતા તેના સ્વભાવના, વિશ્વમાં તેની ઈમેજના, પક્ષમાં ધાકના વગેરે.. રાજાને આ ગમતું નો'તું. એને પોતાની મર્યાદાઓની ખબર હતી. … પણ ચમચા તેને ચઢાવતા, કુદરતના તમારા પર આશીર્વાદ છે, માતાજી પ્રસન્ન છે, પક્ષ-સંગઠન, સંઘ

તમારાથી ડરે છે તમે ફંડ-ભંડોળના માલિક છો, સૂર્ય-ચંદ્ર-સમુદ્ર તમારી આજ્ઞાનું પાલન કરે છે વગેરે... રાજા, એકવાર સિંહાસન લઇ સમુદ્ર કાંઠે ગયો અને સમુદ્રને કહ્યું, હું અહીં વિરાજમાન છું આગળ ન વધતો - આગળ બધા પ્રધાનો અધિકારીને બેસાડ્યા..

ભરતીનો સમય થયો. બધા તણાવા લાગ્યા. રાજા કહે, સમુદ્ર પર મારી આણ છે ભાગો છો કેમ?! ત્યાર પછી બધા બણગા ફૂંકતા ભૂલી ગયા...

હાશ, દાંડીયાત્રાનું ઊંધુચત્તું

બદલ હાર્દિક પટેલનો અને રખાવવા કોંગ્રેસીઓએ કર્મકાંડ પૂરતો જ પ્રતિજ્ઞાએ પ્રજામાં ઢબૂરાયેલી ચેતના બદલ ગુજરાત સરકાર તેમજ બેઉ ઉમળકો દાખવ્યો હતો અને રાજકીય પક્ષોને પ્રભાવિત કરી શકનારા લાભ અંકે કરવા કરાયેલી એ ધર્માધ્યક્ષોનો ગુજરાતની પ્રજાએ યાત્રાઓથી કોંગ્રેસને કોઈ વિશેષ પ્રજા માટે નહોતી. એ ગુજરાતમાં આભાર જ માનવો રહ્યો. સીધી ફાયદો પણ નહોતો થયો કારણ કે પ્રજા

તંત્રીસ્થાનેથી....

ગાંઘીમગ્રકસમાગ્રાક

દાંડીયાત્રા કરનારા મહાત્મા ગાંધીનાં કોંગ્રેસને અને ગાંધીજીને બેઉને સાચી

પગરખાં કે પેંગડામાં પગ ઘાલવાની રીતે 'ઓળખી' ચૂકી હતી. ગાંધીજીની હેસિયત નહોતી રાજીવ ગાંધીમાં કે દાંડીકૂચ આઝાદી માટેની હતી. સોનિયામાં - છતાં એ પદયાત્રાઓને ચપટી મીઠું ઉપાડીને અંગ્રેજના કાળા રોકવાની કે ટોકવાની કોઈને જરુર કાયદાનો ભંગ કરી એમણે આખા નહોતી લાગી, કારણ કે એમાં ગાંધીના દેશને એ જંગમાં જોતરી દીધો હતો. સ્મરણથી વિશેષ કશું ભાંગફોડિયા કાગડા કૂતરાના મોતે રઝળી-રવડીને માનસ કાર્યરત નહોતું. અલબત્ત,એ મરીશ પણ આઝાદી લીધા વિના એનું વરવું પરિણામ સરકારને અને અત્રણીઓને પડી હોવી જોઈએ. સામે અભિનંદન આપવાં રહ્યાં!

ઊંધી દાંડીયાત્રા બંધ રાખવા દાંડીયાત્રાઓ પ્રત્યે ગુજરાતમાં આશ્રમમાં પગ નહીં મૂકું - એવી સંકોરી હતી. આપણા લવરમૂછિયા પાટીદાર નેતાની લડાઈ દેશ કે દેશની વસતા એક સમુદાય - નામે પાટીદારોના હક મેળવવા મેદાને પડ્યો છે. એની માગણી વાજબી હોઈ શકે, પરંતુએમાગણી એજ પાટીદાર કોમનાં મુખ્યમંત્રી પાસે મંજૂર કરાવવા એ આખું ગુજરાત માથે કરે તે હરગિજ ન કરવાનો નૈતિક અધિકાર પણ ગુમાવી દીધો છે, કારણ કે આખો મહિનો એના આંદોલનને સરકારે રહેમનજરે જોવાનું

હાર્દિક સાથે મુલાકાત યોજીને જ ચલાવી લેવાય. એણે આંદોલન હિંસક આંદોલન એ કમ કે કમ સરકારે વિચાર્યા હોય એમ લાગે છે. ચાલું રાખ્યું અને ફાલવા-ફૂલવાદીધું સહિત પાટીદાર સમાજના જરુર ટળી છે અને તેબદલ સરકારને

પ્રજાનેપચ્ચીસમી ઑગસ્ટેસહન કરવું સરકાર પક્ષે પાટીદારોની વાજબી પડ્યું છે. ફરીવાર ઝેરનાં પારખાં માગણી સંદર્ભે વૈકલ્પિક સમાધાન કરવાનું પ્રજાને, પોલીસને કે ખુદ શોધવાનોપ્રામાણિકપુરુષાર્થપણ કર્યો પાટીદારોને પણ પોસાય એમ નથી. છે, એવું ચિત્ર ઊપસી રહ્યું છે. આ મુદ્દો મુખ્યમંત્રી આનંદીબેન પટેલ પાટીદાર સમાજને ઓબીસી ક્વૉટામાં બરાબર સમજ્યાં છે, એથી એમણે સમાવવા જતાં અત્યાર સુધી જે નબળા વર્ગો એ કૅટેગરીમાં સમાવાયેલ છે, રાજસ્થાન મોડલ અનુસરવાની તૈયારી એમને અન્યાય થવાની અને પરિણામે દર્શાવી હોવાનું બહાર આવ્યું છે. એની પ્રતિ આંદોલન ઊભું થવાની શક્યતા જ ફળશ્રુતિ છે હાર્દિક પટેલની રહે છે. તેથી પાટીદાર સામેના કેસ દાંડીયાત્રાની બબ્બે વાર જાહેર પાછાખેંચવાથીલઈજનરલકવૉટામાં કરાયેલી મોકૂફી. જો કે હાર્દિક પટેલને ઓબીસીને બાકાત રાખવા ઉપરાંત દક્ષિણ ગુજરાતમાંથી પણ જાકારો આર્થિક રીતે નબળા સવર્ણ સમુદાયને મળવાના સંકેતો સાંપડ્યા જ હતા. વિશેષ ઇન્સેટિવની સુવિદા જેવા ઉપાયો ્યુજરાતની શાંતિપ્રિયપ્રજાની તાસીરને 🛮 હાલ પૂરતી તો ગુજરાતની 'ઊંધી' અનુકૂળ વસ્તુ નથી, એટલી જાડી દાંડીયાત્રાની ફળશ્રુતિ લેખે કંઈક સમજણ પણ આ તરવરિતા યુવા નેતા ઊંધુચત્તું થવાની દહેશત હતી,તે

विशेष

સુપ્રિમ કોર્ટે બનાવેલ ન્યાયાધિશ માટેની આચારસંહિતા

કાયદો

अने **5**।नून

उर्घेश किष्टीर

સુપ્રિમ કોર્ટે ૧૯૯૭ માં એક આચારસંહિતા તૈયાર કરેલ જે મુજબ ફક્ત ન્યાય કરવો જ ઉચિત નથી પરંતુ ન્યાય થયો છે તેની જાણ આમ આદમીને થવી જોઈએ તેથી કોર્ટમાં ન્યાયાધિશોની ચાલચલન પણ એ રીતે હોવી જોઈએ સામાન્ય જનતા ન્યાયાધિશને ન્યાયમૂર્તિ કહે છે અને અદાલતોને ન્યાયમંદિર ગણે છે અને તેમની પાસે ભગવાન જેવી અપેક્ષા પણ રાખે છે એ ભારતની સંસ્કૃતિ મુજબ યર્થાત છે તેમજ આવી યથાર્થતા સત્ય ઠરાવવા ન્યાયાધિશો આચારસંહિતાનું પાલન કરી પ્રજાને ન્યાયતંત્રમાં વિશ્વાસ આવે ગુન્હેગારો અદાલતથી કાયદાથી ડરે તેવું વર્તન કરવું જોઈએ તેમની વિશ્વાસનિયતા ઉપર પ્રત્યક્ષ કે અપ્રત્યક્ષ આંચ આવે તેવું કરવું ના જોઈએ. ન્યાયાધિશો મીડીયા ટ્રાયલથી બચી હક્કિત ઉપર પડેલ પુરાવા ઉપર જ

જજમેન્ટ આપવું જોઈએ અવમાનના અને સંભવિતતા કલ્પના શક્તિથી પર રહી ન્યાય કરવો જોઈએ. ન્યાયાધિશો એટલે તો કોઈપણ સંગઠનથી કે સંસ્કૃતિક સંગઠન હોય તથા તેનો પદ્દભાર પણ ના સંભાળવો જોઈએ પછી તે ધાર્મિક ટ્રસ્ટ જ કેમ ના હોય. પોતાના નજીકના પરિવારજનોને પોતાની તાબાની કોર્ટમાં વકિલાત કરતા પણ રોકવા જોઈએ જે નિયમો હાઈકોર્ટ, સુપ્રિમ કોર્ટમાં હાલમાં સદંતર ભંગ થાય છે.

ન્યાયાધિશ જે સોસાયટીમાં રહેતા હોય ત્યાં પોતાના પરિવારને વ્યવસાય કરતા રોકવા જોઈએ તેણે સામાજીક રીતે અલગતા પોતાનામા લાવવી જોઈએ એવા કોઈપણ કેસની સુનવણી કે નિર્ણય ના કરવો જોઈએ કે જેનો સંદર્ભ તેના પરિવારજનો કે સગા સાથે જોડાયેલ હોય કોઈપણ રાજકીય કે સામાજીક મુદ્દાઓ જે નિર્ણયાધિન હોય તેમાં પોતાનો અભિપ્રાય કે સલાહ આપી શકે

નહિ. પોતાના ત્યાં ચાલતા કેસોમાં મીડિયાટ્રાયલમાં અભિપ્રાય પણ આપી શકશે નહિ કે ઈન્ટરવ્યુ આપી શકશે નહિ. પોતાના સગાવહાલા સીવાય કોઈની પણ ભેટ કે સોગાદ પ્રસંગોપાત મેળવી શકે નહિ. પોતે જે કંપનીના શેર ધારણ કરતા હોય તે કંપનીના કોઈપણ કેસ પોતાની શેરસ્ટોક કે સોદાબાજીથી લાભ થતો હોય તેવા આર્થિક લાભદાયક પ્રવૃત્તિમાં પણ ભાગ લઈ શકે નહિ ન્યાયાધિશ પ્રત્યક્ષ કે અપ્રત્યક્ષ કોઈપણ વ્યવસાયીક કાર્યમાં સામેલ થઈ શકે નહિ પછી તે કાયદાના પ્રકાશીત પુસ્તકોનું પ્રકાશન ગૃહ હોય તો પણ ન્યાયાધિશે કોઈપણ સંસ્થા માટે ફાળો ઉધરાવી શકે નહિ પછી તે અનાથાલય, વૃધ્ધાશ્રમો કે ગૌશાળા કેમ ના હોય કે પોતાની કોર્ટમાં ચાલતા કેસનો દંડ આવી સંસ્થાને અપાવી શકે નહિ. પ્રત્યેક ન્યાાયાધિશે હરહંમેશ

સચેત રહેવું જોઈએ કેમ કે તે જનતાના કેન્દ્ર સ્થાને હોય છે જનતાની તેના પ્રત્યેની વિશ્વાસનિયતા ભગવાન સમકક્ષ હોય છે જેનો ભંગ કરી શકે નહિ કે પોતાના પદ પ્રતિષ્ઠાની ગરીમાને લાંછન લાગે તેવું કોઈ કૃત્ય આચાર વિચારથી કે વાણી વર્તનથી કરી શકે નહિ.

ન્યાયાધિશનું વર્તન દ્રષ્ટાંતરૂપ હોવું જોઈએ. ટીકાત્મક ના હોવું જોઈએ. ન્યાાયાધિશમાં સ્વાધીનતાથી કાયદા કાનૂનથી રાજયમાં ન્યાયપૂર્ણતા લાવવા માટે ન્યાયીક સ્વાધીનતાનું આદેશાત્મક પાલન ઉદાહરણરૂપ હોવું જોઈએ. ન્યાયાધીશ નિષ્પક્ષ રીતે પદ પ્રતિષ્ઠાની ગરીમાથી કોઈના પ્રભાવમાં આવ્યા સિવાય નિષ્પક્ષ નિર્ણય આપવાની ત્વરીત શક્તિ હોવી જોઈએ. સત્યનિષ્ઠાથી કેસોમાં કાર્ય કરવું જોઈએ તથા ઔચિત્ય પૂર્વકનો વ્યવહાર હોવો જોઈએ. ન્યાયાલયમાં આવનાર સામે મૃદુભાષી, સંયમી અને સામાન્ય વ્યવહાર કરવો

> જોઈએ. પદ પ્રતિષ્ઠાનો દૂરઉપયોગ આરોપી સાથે કે અજદાર સાથે કરવો જોઈએ નહિ. ન્યાયાધિશમાં કામ તાશીલતા અને કર્તવ્ય પારાયણ હોવું એ પ્રાથમિક ગુણ ગણાય છે પરંતુ હાલમાં આવી આચારસંહિતાનો ટ્રાયલ કોર્ટથી લઈ સુપ્રિમ કોર્ટ સુધી અવારનવાર ભંગ થતો રહે છે તેમજ ન્યાયમૂર્તિ વ્યસનમુકત હોવો જોઈએ. રાજસ્થાન તથા મધ્યપ્રદેશમાં ઘણીવખત કોર્ટના જ્જો જ નશામાં ચાલુ કોર્ટે પકડાયેલ છે અને ન્યાયની ગરીમાને લાંછન લગાડેલ છે. ન્યાયાધિશના પદ પ્રતિષ્ઠાના સોગંદ લેતા સમયે મોરારજીભાઈ દેસાઈના સમયમાં નશો નહિ કરે તથા શરાબ સેવન નહિ કરે તેવી પ્રતિજ્ઞા લેવડાવાતી જેનો હાલમાં અભાવ છે. ન્યાયાધિશો રાજકર્તાને વશમાં રહી નહી પરંતુ ન્યાયપાલીકાના વશમાં રાજકર્તાને રાખી ન્યાાય પ્રણાલી ચલાવવી

જોઈએ કેટલાક સરકારી વકિલ ચાલતા કેસમાં મીડીયા સમક્ષ ઈન્ટરવ્યુ આપે છે જે અનુચિત છે. અદાલત કરતા અદાલત બહાર સ્ટાર પ્રચારકમાં જ વધારે રસ રહે છે. જે વિષયવસ્તુ અદાલતની ચાર દિવાલોમાં રાખવી યોગ્ય હોય તેને જનતા સુધી લઈ જઈ જોરશોરથી દલીલો કરે છે જેટલી દલીલો ચાલતા કેસમાં વાસ્તવમાં કરેલ હોતી નથી તેમજ સરકારી વકિલની વાણીવર્તનથી કેસના ચુકાદા ઉપર અસર પડે છે જે મીડીયા ટ્રાયલ સાબીત થતો જાય છે તેમજ જજે આમ કરવું જોઈતુ હતું આટલી સજા કરવી જોઈતી હતી કે જામીન આપવા જોઈતા હતા કે રદ કરવા જોઈતા હતા તે અંગે પોતાનો અભિપ્રાય મીડિયા સમક્ષ

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

મહાન કવિઓ અને શાયરો જન્માવવા માટે આપણી પાસે મહાન વાચકો જોઈએ : વૉલ્ટ વ્હીટમેન

'દેવ દુર્લભ દર્દની છે દેણગી, શાયરી શબ્દોનું કરિયાણું નથી.'

> - ઘાચલ *Shared by* Manoj Shukla in Whatsapp

આજકાલ Whatsapp અને અન્ય Social Networking Sites માં શૅર-શાયરીઓની બોલબાલા છે. પણ અમૃત 'ઘાયલ' ના જેવા અમર શાયરોની શાયરી ખૂબ વેધક હોય છે. આ શાયરીમાં એટલી તાકાત હોય છે કે જે હૃદયમાં સીધેસીધી ઉતરી જાય છે. તીવ્ર વેદનાની સોય હૈયાને વીંધીની ચીરી નાખે એવી તાકાત તેમાં હોય છે. અભિવ્યક્તિની ચરમસીમાએ વાચક અને લેખક બંનેની ભાવનાઓનો એક સુભગ સમન્વય અહીં અનુભવાતો જોઈ શકાય છે. મનુષ્યને હૃદય મળેલું છે, અને એ હૃદય અનેક ભાવોને અંદર ઝંખતું હોય છે. હૃદય એક મોટો દરિયો છે. એ દરિયાની વિશાળતાની બાબતમાં,

ગહનતાની બાબતમાં ગરીબમાં ગરીબ માણસ અને છત્રપતિ વચ્ચે કશો ફેર નથી. દરેકને અનેક ભાવોને અભિવ્યક્ત કરતું વિશાળ હૃદય મળ્યું છે. આ સાહિત્ય છે તે હૃદયના ભાવોની - ઊર્મિઓની અભિવ્યક્તિને સુપેરે વર્ણવે છે. હૃદયાનાં વમળોની, હૃદયની મલિનતાની, હૃદયમાંથી પ્રગટ થતા ભગવાનની, હૃદયમાં પ્રગટ થતા શૈતાનની અને એ શૈતાન કેમ ભગવાનમય થતો જાય છે એની વાત

છે. સંતોના મનોભાવની અભિવ્યક્તિ કરવી સહેલી છે, શૈતાનની કરવી અઘરી છે. કારણ કે શૈતાન કે ખરાબ વ્યક્તિએ હકીકતમાં તો ભગવાન થવામાં નિષ્ફળતા મળવાથી મૂંઝાયેલો વ્યક્તિ જ છે.

એક કુશળ શાયરમાં મનુષ્યને સમજવાની એના દર્દને જાણવાની અને એના પ્રત્યે અપાર સહાનુભૂતિ કેળવવાની શક્તિ હોય છે. જે બધા કુશળ શાયરો થયા છે તેમણે મનુષ્યને સમજવાની ચાવીઓ આપી છે. શાયરીમાં મનને પરિશુદ્ધ કરવાની ગજબની ક્ષમતા રહેલી છે. અમૃત 'ઘાયલ' માટે જ લખે છે કે,

'શાયર છું, શાયરી એ સંજીવની છે, 'ઘાયલ' : શાયર છું, પાળિયાને બેઠો કરી શકું છું!'

ગુજરાતી વાચકોને નજરમાં રાખીને, રાષ્ટ્રીય શાયર શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીએ એક વેળા કહેલું કે આપણી મોટા ભાગની પ્રજા ગાય જેવી છે. જે લીલું ઘાસ ખાતાં ખાતાં કચરો પણ ચાવી જાય છે. મેઘાણીએ આ અભિપ્રાય ઉચ્ચાર્યો તેને તો વર્ષો વીત્યાં, પણ પરિસ્થિતિમાં હજી ફેર જણાતો નથી. ઉલ્ટું આજે તો આ મંતવ્ય વધુ સાચું લાગે છે. છેલ્લા વર્ષોમાં આપણે ત્યાં શિક્ષણનું પ્રમાણ સારું એવું વધ્યું છે, સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ અને સાહિત્યના મેળાવડાની સંખ્યા પણ વધી છે અને શૅર-શાયરીઓનો તો જાણે રાફડો ફાડ્યો હોય તેવી પરિસ્થિતિ છે. તેમ છતાં ઉત્તમતાનો આગ્રહ આપણા પ્રજામાનસમાં પ્રગટવો જોઈએ તેટલો પ્રગટ્યો નથી. એટલે જ તો વૉલ્ટ વ્હીટમેનનું એક વાક્ય યાદ રાખવા જેવું છે. મહાન કવિઓ અને શાયરો જન્માવવા માટે આપણી પાસે મહાન વાચકો જોઈએ. અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ લખે છે કે, અધકચરું તો હવે કશું જ ચલાવી ન લેવાય એવો આગ્રહ વધતો જશે, તો ઉત્તમ કૃતિઓનું અવતરણ લાંબી રાહ નહિ જોવડાવે.

- nehalgadhavi101@gmail.com

હવે જાટ ઓબીસી અનામતનો દિલ્હીમાં ઉહાપોહ

अतितनी आજ

ડો. હીરે દેસાઈ

ગુજરાતમાં પટેલ અનામત આંદોલન વિરુદ્ધ અન્ય પછાત વર્ગો (ઓબીસી), અનુસૂચિત જાતિ (એસસી દલિત) અને અનુસૂચિત જનજાતિ(એસટી-આદિવાસી)એ સંયુક્તપણે વિરોધ પ્રગટ કરતાં વર્ગવિગ્રહને ટાળવા હાલપૂરતું પાટીદારોને ઓબીસીમાં સમાવવાનું આંદોલન ટાઢું પાડી દેવાયું છે. સદનસીબે સુપ્રીમ કૉર્ટે ગુજરાતની મહાપાલિકાઓ અને સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓની ચૂંટણીને મનાઇહુકમ ફરમાવીને રાજ્યની ભાજપ સરકારની લોકપ્રિયતાની અગ્નિપરીક્ષા ટળી જાય એવા સંજોગો સર્જ્યા છે. વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીથી લઇને એમની કૅબિનેટના વરિષ્ઠ પ્રધાનોએ દિલ્હીસ્થિત

અનામતો રદ કરવાનો સમય પાકી ગયો હોવાથી આવી અનામતની જોગવાઇ રાખવાની જરૂર નથી એવો ઠરાવ કર્યા પછીની ચૂંટણીમાં ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકરનો પક્ષ સાવ જ ધોવાઇ ગયો હતો

મધ્યાંચલ ભવનમાં ભાજપની માતૃસંસ્થા રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ(આરએસએસ)ની સમન્વયબેઠકમાં હાજરી આપ્યા પછી સંઘની અને જનતાની અપેક્ષાઓને ઝડપભેર પરિપૂર્ણ કરવાની કવાયત આદરી છે. હજુ રાષ્ટ્રીયસ્તરે જાટ ઓબીસી અનામતનો મામલો મોઢું ફાડીને ઊભો જ છે.

મામલો હવે રાષ્ટ્રીય ફલક પર ગાજવાનો છે. હરિયાણામાં ભૂપિન્દરસિંહ હુકાની કોંગ્રેસ સરકારને સ્થાને વિધાનસભાની છેલ્લી ચૂંટણી પછી મનોહરલાલ ખટ્ટરના વડપણવાળી ભાજપ સરકાર સામે જાટ અનામતનું સંકટ ઊભું થયું છે. સંઘના પ્રચારક રહેલા ખટ્ટરના દાંત ખાટા કરવા હુકા મેદાને પડ્યા છે. એટલું જ નહીં ઇન્ડિયન નેશનલ લોકદળ (દેવીલાલ-ચૌટાલાની પાર્ટી) ભાજપની મિત્ર મટીને

રાજકીયશત્રુ તરીકે જાટ અનામતના મુદ્દે વિધાનસભામાં ભારે હંગામો મચાવી રહી છે. તમામ રાજકીય પક્ષો જાટ અનામતના મુદ્દે વિભાજિત હોવા છતાં ગુજરાતમાં પાટીદાર અનામત પ્રશ્ને નરો વા કુંજરો વાની ભૂમિકાવાળા ધારાસભ્યો જેવા નથી. ભાજપના ધારાસભ્યોમાં પણ કેટલાક ખુલ્લેઆમ જાટ અનામતના સમર્થક છે તો કોંગ્રેસના કેટલાક ધારાસભ્યો જાટોને ઓબીસી અનામતનો લાભ આપવાના સમર્થક નથી. ભાજપના કેટલાક સાંસદો તો જાટ સમુદાયને આર્થિક રીતે સમૃદ્ધ અને રાજકીય દેષ્ટિએ પ્રભાવી ગણાવીને અનામતનો લાભ આપવાની વિરુદ્ધમાં જંગે ચડ્યા છે.

ઓલ ઇન્ડિયા જાટ મહાસભાએ ૧૨ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૫ (શનિવાર)ના રોજ દિલ્હીમાં રાષ્ટ્રીય પરિષદ બોલાવીને જાટ અનામત મુદ્દે આગામી આંદોલનાત્મક કાર્યવાહીનો નિર્ણય કરવાની ઘોષણા પણ કરી દીધી છે. હરિયાણા વિધાનસભામાં જાટ અનામત મુદ્દે સત્તાપક્ષ ભાજપ અને વિપક્ષ વચ્ચે એટલો બધો આક્રોશ જોવા મળ્યો કે રાજ્ય સરકારે એડવોકેટ જનરલ બલદેવરાજ મહાજનને તેડાવીને જાટ અનામત આપવાનું કાયદાકીય દેષ્ટિએ કેમ અશક્ય છે એ સમજાવવા તેમનું ભાષણ રાખવું પડ્યું. લોકદળના અભય ચૌટાલા તો તમિળનાડુના આધાર પર સુપ્રીમ કૉર્ટના ચુકાદા છતાં સંસદમાં બંધારણીય સુધારો લાવીને પણ જાટ સમુદાયને ઓબીસીમાં સામેલ કરવાની તરફેણમાં છે. કોંગ્રેસ એને સમર્થન આપે છે.

તમિળનાડુમાં આજે પણ ૬૯ ટકા જેટલી અનામત અમલમાં છે. સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલા નિર્દેશ મુજબ અનામતની ટકાવારી પ૦ ટકાથી વધવી ના જોઇએ, પરંતુ ૧૯૯૩થી અમલમાં આવેલી ઓબીસી(મંડળ પંચ મુજબ) અનામત અંગે તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી સુશ્રી જયલલિતા જયરામે તમિળનાડુના તમામ વિરોધપક્ષોને સાથે લઇને એ વેળાના વડાપ્રધાન પી.વી. નરસિંહરાવ સમક્ષ પોતાના રાજ્ય માટે એ બંધારણ સુધારાનો આગ્રહ કર્યો હતો. કેન્દ્રમાં તે વેળા સીતારામ કેસરી કેબિનેટ પ્રધાન હતા. તેમણે રજૂ કરેલા બંધારણીય સુધારાને તમામ પક્ષોએ ટેકો આપ્યો અને આજે પણ દેશમાં તમિળનાડુ એક રાજ્ય છે જ્યાં ૬૯ ટકા અનામત અમલમાં છે. એટલું જ નહીં, અન્ય રાજ્યોથી વિપરીત તમિળનાડુમાં ક્રીમીલેયર એટલે કે અમુક આવક મર્યાદાથી વધુ આવક ધરાવતાં પછાત વર્ગનાં પરિવારોને અનામતનો લાભ આપવાથી બાકાત રખાતાં નથી. હરિયાણા જાટ અનામત પ્રશ્ને તમિળનાડુ મોડેલને અનુસરવા માંગે છે. બંધારણ સુધારો કરીને ૫૦ ટકાથી વધુ અનામતની જોગવાઇ ઉપરાંત ક્રીમીલેયર મુદ્દાને રદ કરવાનું ઠરાવાય તો માત્ર હરિયાણા જ નહીં, ગુજરાત સહિતનાં તમામ રાજ્યોમાં અનામતની ટકાવારી અંગેના સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાની અસર નાબૂદ થઇ જાય.

અનામત એવો મુદ્દો છે કે એનો વિરોધ કરવા કે અનામત નાબૂદ કરવાની હિંમત ભાગ્યે જ કોઇ પક્ષ કરવાની સ્થિતિમાં છે.કારણ ચૂંટણીમાં એ પક્ષ ધોવાઇ જાય. અનુભવે એ સાબિત કરેલું છે. અનામતના પ્રણેતા અને ભારતીય બંધારણની મુસદ્દા સમિતિના અધ્યક્ષ રહેલા ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકરનો પોતાનો રાજકીય અનુભવ પણ આવો જ રહ્યાનું એમની જીવનકથા લખનાર ધનંજય કીરે નોંધ્યું છે. ડૉ.આંબેડકરની અધ્યક્ષતામાં ૨૭ ઓગસ્ટ ૧૯૫૫ના રોજ તેમના

પક્ષ શિડ્યુલ્ડ કાસ્ટ્સ ફેડરેશનની કારોબારી સમિતિએ ઠરાવ કર્યો

બંધારણીય સુધારાના પ્રતાપે તમિળનાડુમાં ૬૯ ટકા અનામત અમલ અને ક્રીમીલેયર મુક્તિ, હરિયાણા જાટ અનામતમાં તમિળનાડુ મોડેલ ચાહે છે,જેનો લાભ ગુજરાતને પણ મળી શકે

હતો કે અનુસૂચિત જાતિ (એસસી-દલિત) માટે દેશભરની કેન્દ્રીય અને રાજ્યની ધારાસભાઓ તેમજ જિલ્લા સ્થાનિક બોર્ડની અનામત બેઠકો રદ કરવામાં આવે. કારણ કે ફેડરેશન એવું માને છે કે આવી અનામતો રદ કરવાનો સમય પાકી ગયો છે અને આવી અનામતની જોગવાઇ રાખવાની જરૂર નથી. આ ઠરાવ કર્યા પછીની ચૂંટણીમાં ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકરનો પક્ષ સાવ જ ધોવાઇ ગયો હતો. ભારતીય બંધારણમાં અનામતની વ્યવસ્થા સ્થાયી ધોરણે કરવામાં આવી નહોતી છતાં હવે એ સ્થાયી થઇ ગઇ છે એટલું જ નહીં, એની ટકાવારી વધતી ચાલી છે. સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલા ચુકાદાઓને ૨દબાતલ કરવા માટે બંધારણીય સુધારા સર્વપક્ષી રાજકીય શાસકોને હાથવગા હોય છે.

डोर्घने पण पोतानुं घर-वतन मજजूरीथी छोडपुं न पडे

ખુલ્લી મૂકી વખાર અમે ચાલતા થયા, **न्नेती रही जन्नर अमे यासता थया.** रस्ता गदी वणांड जहतता रहा। सतत हर पत हरें इहात अमे यातता थया કોઇ અજાણી રાત પરિચિત સ્થળે જડી, ત્યાંથી જડ્યે સવાર અમે ચાલતા થયા.

વહેલી સવારે આંખ ખૂલતાં વેંત મારા ઘરની બારીમાંથી મને હીરા જેવો ઝળહળતો શુક્રનો તારો દેખાય છે. અમાસ નજીકમાં હોય તો બિલકુલ એની નીચે અર્ધચંદ્રાકાર ચંદ્ર પણ દેખાય છે. ઘરમાંથી મળતાં આ અપૂર્વ દેશ્યથી હું રાજી રાજી થઈ જાઉં છું. અને મને મારું ઘર ખૂબ ગમવા માંડે છે. ઘર પૂર્વાભિમૂખ હોવાનો આ વિશિષ્ટ લાભ છે. થોડીક વારમાં જ શુક્ર-ચંદ્રની ઝળહળતી જોડી અદેશ્ય થઈ જાય છે અને સૂર્યની

આભા પ્રગટવા માંડે છે અને ઉગતા સૂર્યનાં દર્શન થાય છે અને હવે તો મને મારું ઘર ખૂબ ખૂબ ગમવા લાગે છે અને એવું થાય છે કે આ ઘર છોડીને કયાંક નથી જવું, કયાંક પણ નહીં!

ઘર પ્રત્યે મારી જે લાગણી છે તેવી લાગણી સો કોઈની પોતાના ઘર પ્રત્યે હોયતે સ્વાભાવિક છે. કેમ કે,

'ધરતીનો છેડો ઘર!' તેમ છતાં આ દુનિયામાં એવા

કેટલાયે કમનસીબ લોકો છે કે જેમને પોતાનું પ્રિય ઘર મજબૂરીથી છોડી દેવું પડે છે અને કયાં જવું તે વિષે તેઓ કંઇ જ ન જાણતા હોય તો પણ!

પારિજાત

रेणा सह

આવડા આ મોટા વિશ્વમાં કયાંક ને કયાંક એવા બનાવો બન્યા કરે છે કે હજ્જારો કુટુંબોને પોતાનો જીવ બચાવવા માટે કુટુંબ-પત્ની બાળકો સમેત ઘર-વતન-દેશ છોડવાં પડે છે.

હમણાં થોડાક દિવસો પહેલાં જ ટીવી અને ન્યૂઝ પેપરમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી, દરિયા કિનારે મૃત હાલતમાં પડેલા ત્રણ વર્ષના બાળક એલનની તસવીર સોનાં દિલ હચમચાવી ગઈ. પોતાના દેશમાં સતત ચાલતાં યુદ્ધો અને બોમ્બમારાથી ત્રાસીને જીવ બચાવવા નીકળી પડેલા લોકોમાં આ એલનનું કુટુંબ પણ સામેલ હતું. અને ભરદરિયામાં હોડી ઊંઘી વળતાં માર્યા ગયેલા. કમનસીબોમાં એલન, તેની મમ્મી અને ભાઈ પણ હતા.

આવા કોઈ બનાવ કે ઘટના આપણી નજર સમક્ષ આવી જાય ત્યારે આપણું કાળજું કંપી જાય છે. સતત ચાલતાં ગૃહયુદ્ધો/બેકારી/ મંદી કે આતંકવાદ એવા કોઈ ને કોઈ કારણસર હજ્જારો શરણાર્થીઓ પોતાની સલામતી માટે બીજા દેશોમાં ગેરકાયદેસર પ્રવેશવા ધરાસો કરે છે. અને સામે પક્ષે જે તે દેશની સરકાર એમને આવકારવા કે સ્વીકારવા તૈયાર નથી. ત્યારે આમથી તેમ ફંગોળાતા આ લોકો પોતાનો જીવ ગુમાવી બેસે છે. નહીંતર એમને પણ એમનું ઘર અને વતન આપણને હોય તેટલું જ વહાલું હતુ.

અને આવા માઈ ગ્રેશન સામે જે તે સત્તાવાળાઓએ સહાનુભૂતિ હોવા છતાં કાયદેસર રીતે તેઓને પ્રવેશવા દેવામાં નથી આવતા તે નક્કર હકીકત છે.

આપણને તો અનુભવ છે જ બાંગ્લાદેશી શરણાર્થીઓનો. અને

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર